

NIEUWE LIEDEREN DER GEMEENSCHAP

DOOR
A. VAN COLLEM

UITGEGEVEN DOOR C. A. J.
VAN DISHOECK TE BUSSUM

Nieuwe Liederen der Gemeenschap

Van A. van Collem verscheen bij Van Dishoeck:

I. *Liederen van Huisvlucht.*

II. *Liederen der Gemeenschap.*

III. *Opstandige Liederen.*

IV. *Nieuwe Liederen der Gemeenschap,*
Eerste deel.

V. *Het Wonder, Proza-Gedicht.*

Ter Perse: *Nieuwe Liederen der Gemeenschap,* Tweede deel.

Het Communisme, Een gedicht.

Nieuwe Liederen der Gemeenschap

DOOR

A. VAN COLLEM

UITGEGEVEN DOOR C. A. J. VAN DISHOECK TE BUSSUM
IN HET JAAR MCMXX

I.

Het is al ochtend en ik lig zeer stil,
De nacht is nog niet van mij weggenomen,
Hij is nog op mijn oogen, op mijn hart,
Op alle monden van mijn moede lijf,
Dat zich verzegeld voelt en dichtgelakt;
Maar reeds vleugt hier en daar een ritseling
Over de fijne bladen van mijn huid,
En raakt het schrift mijner gedachten aan,
Het zijn mijn kleine broeders uit de lucht,
De vogels, die hunne sublieme lussen
Van geluid, uitwerpen op mijn hart
Dat open gaat, nieuwsgierig naar hun klank;
De fjingebuikte dansers zweven al,
Binnen de ochtendkoelte van het ruim,
En knippen kleine draadjes stalen klank,
En werpen rolletjes van zijden lint
Uit hunne spitse snuitjes ruischend af,
Ook spatten zij signalen wit en blauw
Als watervalletjes uit een fontein;
Zachte gebondenheid is in de lucht,
En ergens uit een diepe wereld heft
Een haan de roode kraaltjes van zijn kreet
Luid pralende den hoogen ochtend in.
De aarde ligt als een tevredene,
En ziet de kinderen die op haar lijf
Rumoeren, in een klankschermutseling,

De fijne hemel staat oneindig blauw,
Omkoepelend, te kijken naar omlaag,
En heeft de aarde aan de heup gevat;
Mijn venster is geopend op het licht,
De geuren van het nieuw geboren Al
Komen als kinderen mijn kamer binnen,
Ik echter lig gesloten aan mijn bed,
En hoor en zie de fijne zwenking van
De zingende gestalten van den ochtend
Klank maken langs mijn luisterende hoofd,
Ik hoor mijzelfven langzaam opengaan
En worden wemelend en ritselend
Van klank, en kleur, in 't zalig ochtenduur,
Ik ben zooals de aarde, luisterend,
Mijn moeder aarde, lachend in het licht,
Mijn moeder aarde, die ontwaakt, tevrée
Omdat de nacht van haar genomen is.
Hosannah Gouden Dag Ik groet U, Licht!

II.

Tot u wend ik mij, wachtende tuin,
Wanneer de avond nadert tot den dag,
Ik ga dan tot u in, het zwaar gordijn
Der zelfbeperking om mijn beide oogen;
Ik heb den konkelenden dag gezien,
Ik heb zijn aangeslepen schreeuw gehoord,
Zijn ruchtigheid vernomen, en ben moe,
Mijn aeren zijn van 't lood der giften vol,
Mijn lippen zijn verschraald; hij kust mij,
Mijn oogen zijn verdord, hij woei mij aan,
Mijn handen zijn verwrongen, hij greep vast;
Ik heb met hem geworsteld, en werd zwaar,
Hij kon mij niet verwinnen, noch ik hem,
Ik hield hem om zijn eeuwig lijf gevat,
Hij schudde zich, de machtige dien ik haat,
En stootte gansch verachtlijk weg mijn handen
En zeide dat hij morgen wederkwam.
Nu ga ik naar mijzelven, naar den tuin
Die in mij ligt en die mijn komst verwacht,
Ontkleed ga ik tot hem, want hij ligt naakt,
En wil dat ik zijn naaktheid naakt aanrake,
En niets weet dan het woord dat hij mij zegt,
En niets roem dan de roem die in hem is,
En niets zie dan de bloemen opgebloeid
Onder het hooge licht dat in hem zonk.
Ik ben gereed, o avond neem mij aan

Ik ben gereed, o stilte neem mij weg,
Ik heb mijzelf ganschelijk afgelegd
En een verwonderde gaat in u om,
En buigt zich naar de wijd doorruischte lanen,
Die open wijken in zijn bevend hart,
Ik wist u niet mijn hart zoo ruim, zoo ruim
Als het Heelal bijna; Dat in u waait
Zooals des avonds waait langs zwarte kammen
Der bergen die als hooge menschen staan
De wind, de wijde wind, die het geheim
Van alle ding aan elk ding vertelt,
De wind, die op zijn breede lippen draagt
Alle de woorden van het Noord en Zuiden,
Alle de geuren van het Oosterland,
En 't donker stofgoud van het wilde Westen;
Een zoete vlucht gaat om, een zuivering,
Het Oosten en het Westen staan gebogen,
Het stralend kleine hart des menschen zingt
En is van levensharmonieën vol
En staat te beven in zich als een Dom,
Waarbinnen door de vensters stofgoud valt.
En hij daarin gaat om, zooals een kind
Verwonderd, tusschen vele zoete wonderen
Van kleuren, die een klankpoort binnengaan.
En altijd ruischt het orgel, — maar hij zwijgt
En buigt zich neder en hij denkt daaraan
Dat morgen tot hem zijn zal — nu nog klein —
De hooge wreede luidschallende Dag,

De ijzersterke Dag die hem verwacht,
Waarmee hij worstlen moet, opdat het schoon'
Het broze teedere in hem niet sterve;
En in zich lacht hij, want hij weet, de Dag
De komende, de norsche werkelijkheid
Vol stank en razernij, — vermag toch niet
Den zingenden, den zachten glans te dekken
Van d'avondtuin, die in hem wachtend ligt.

III.

Wanneer gij niets verlangt, dan zal zij komen
Liefde, en met haar vereenigen,
Zal zich uw wezen, dat haar heeft ontvangen,
In al de kamers van uw denkend hart;
Zij wordt het groeiend weefsel uwer ziel,
De kleur waarin gij ziet naar het heelal,
Zij zelve wordt het wiegende heelal,
Het vochtige, het zich weggevende,
Het inelkander vloeiende heelal;
O deze zaligheid van zich te geven,
O deze zaligheid, te hebben lief,
En ieder oogenblik, ondeelbaar oogenblik,
Het leven voelen zich in u voltrekken,
Het redelooze, zich voltrekkend leven,
Het leven, dat ontdekte dat het lief heeft,
En zich schenken wil, zooals de zee,
Met al haar lichaamsschatten aan den nacht,
De nacht die op haar daalt en in haar zinkt.

IV.

Een is er die de hoogste liefde had,
Waarmee natuur haar kinderen begnadigd,
Zij moet gelachen hebben, toen zij zag
Dien man van aandacht, kijken in haar oogen,
Zij had hem van het allerfijnste stof
Des Orions, en van haar donker erts
Gemaakt, en van des melkwegs wit gespinst;
Om hem het eeuwige geruisch der zee
Goot zij, en ook de stilte der woestijnen,
Zijn huid was van het fijne vlies der lucht
Gelooïd, der gele huid van ochtendwolken,
Zijn hersens straalden in de energie,
Die uitstroomt gistend door het blauwe ruim,
— Van de verschijnselen een samenspel —
Een zuil van aandacht stond zijn lijf voor haar,
Dat niets begeerde, dan voor altijd zijn,
Een blijde overgave in haar wil,
Zijn oog was als een lichtend stralend net,
Dat hij uitwerpen kon, waarin hij ving
Het vlugge schijnsel dat in d'aether spartelt;
Maar ook had zij, natuur, in hem gebracht,
Haar donkre diepte, neder naar den oergrond,
Waar op den bodem stille wording peinst;
O de gezaligde, wanneer hij boog
Het donker ingewijde ruischend hoofd,
Waarin de purpre nacht had zijn geheim

En d'ochtend, klinkend zijn signaal geschreven,
En hij keek neder, diep in de natuur; —
Dan lachte zij, de moeder tot haar zoon,
Zij zag, hoe in zijn scheppende verstand
Haargeestbewoog, haarruisching van neuronen,
Materie die werd lichtende, en klank
Uitgaf — zij zag de bevend sterke hand
Nateekenen, op het vergrijsd papier
De melodie, die hare stem hem zong,
Zij zag, hoe haar Orkaan in hem opstond,
Zij zag, hoe uit zijn aderende bloed,
Haar lava spoot, en damp, en kolken spoog,
Zij zag zijn hoofd, het grijzende, dat werd
Als dit eens tijgers, grommende naar prooi,
Gereed ten sprong — En zij, ze lachte, zij
Natuur, tot hem, ze wilde zijn, de prooi
Van dezen, dien zij roovend had gemaakt,
Hij mocht haar ledigen, tot op den grond,
Ze zag zijn klauw, en zij, ze ritselde
Van wellust, door dien mond te zijn verscheurd;
Zij maakte zich zeer klein voor hem, zij gaf
Zich weg, d'onmeetbare, zij, aan hem,
Haar kind, en hij, hij boog zich tot haar heen,
En ging diep in haar, en zijn zwaar gelaat,
De peinzersmond en het pokdalig masker
Met voorhoofdsbulten, en het gravend oog,
Begroeven zich in haar, hij at haar op,
En richtte zich in 't schemerende licht

En ziet, hij stond omhoog, een eenzame,
Omdat niet één gelijk was aan zijn wezen,
Omdat niet één kon reiken tot zijn mond,
En hij, de machtige, hij boog zich heen,
En kuste het heelal, en uit den kus ontstond
Het gouden zangspel van de symfonieën.

V.

Altijd waren zij, de afgewenden,
Die de schoonheid brachten aan het leven,
Dat de menschen maken op de aarde.
En zij stegen naar de gouden sterren,
Naar de bergen en de trotsche boomen,
In het alom zingende heelal,
Neer te dalen, om van daar, een uitzicht
Mee te deelen aan de kleine menschen,
Die het leven maken op de aarde.
Voortaan zullen deze afgewenden
Niet meer reizen naar de gouden sterren,
Of als vlugge vogels naar de boomen;
In het leven zelve, dat de menschen
Maken zullen op de wijde aarde,
In de handen, die zich nu bewegen.
Tot elkander, niet meer om een geldstuk
Daarin neer te leggen, of ontvangen —
In de handen dezer menschen is nu
Het omvattende gebaar gekomen,
Wijdheid van de wiegend verre ruimte,
En in hunne harten daar zij kijken
Staan de trotsche boomen en de bloemen,
En de bergen, en de vele sterren,
En de vlugge vogels, voor hun oogen,
En het zingen van de schoonheid, hooren
Zij, in woorden die de menschen maken

In het leven dat de menschen spreken
Gaande langs de zee-omspoelde randen
Van de aarde in het lachend licht.

VI.

Als gij met uw zingend hart, ziet naar
Demenschen, naar de Zonnen, naar de Aarde, —
Naar verschijnselen in het heelal,
Kunt gij alle werelden en menschen
Met uw zingend hart veranderen,
En de zonne maken tot de Aarde,
En de menschheid maken tot een Zon.

VII.

Doelloos liepen hemelen en aarde,
De planeten en de ochtendzee,
Avondschemering en paarse nachten,
Gouden aether van het wiegend Ruim,
En de klank van het namiddaglicht;
Doelloos zwierven in de wijde ruimte,
De atomen naar hun weergeboorte,
En de kleine vogels naar hun nesten, —
Totdat gij gekomen zijt, O mensch,
Die den vogels zeggen wildet, waarom,
Zij dus zwierven in de verre ruimte, —
En de gouden hemelen en aarde
De planeten en de ochtendzee,
Avondschemering en paarse nacht,
Schaduwing en lichtspel van den aether,
Zoudt vertalen met het zingend woord,
Dat zij voortaan moeten luistren, boomen,
Bloemen, planten, sterren, zon en maan
Naar het helder zangspel, de weerkaatsing
Hunner eertijds doellooze omzwerving,
In het Al-verheugend menschenwoord.

VIII.

Er zullen zijn, misschien, die een gerucht
Van wijidheid kunnen brengen in hun woorden,
Dat is, omdat het wijde eeuwig Ruim
Was in hun hart en dwaalde door hun denken
Begeerig deze wijidheid te ontvangen.

Er zullen zijn, misschien, die in hun oogen
Dragen het licht van d'avond en den morgen
Zooals dit op het diepe land neervloeit.
Dat is omdat in hunne oogen blinkt
De vreugde van het zich vergetend licht.

Er zullen zijn, misschien, van wie uitgaat
Zonder dat zij iets zullen zeggen, klank; —
Dat is omdat in hunne harten zingt
Het eindelooze luiden van de zee,
Wanneer de wind haar wateren ontroert.

Er zullen zijn, aan wie een sfeer ontstroomt,
Waarin het is zeer goed zich te bewegen,
Of neer te zitten tot een mijmering, —
Dat is, omdat zij stil zijn en in hen
Geopend staan de oogen van den nacht.

Er zullen zijn, van wie een lach meer zegt
Dan duizend schoone uitgesproken woorden,
Dat is, omdat er is iets dieps in hen,
Dat klank versmaadt en het te weidsch gebaar
Er zich weggeeft zooals de milde aarde.

Er zullen zijn ontastbaren, om wie
Gestadig wijdontvouwen vogel kringt,
Dat is, omdat zij leven in het ruim
Der onzelfzuchtigheid, en zich bewust
Vergeten willen in het wijd Heelal.

IX.

Mijn vriend, al wat gij koopen kunt voor geld,
Deugt niet, veracht dit wat men u verkoopt,
Het moet geschonken worden. Van een vrouw
De zoete liefde, van een man het woord,
Zooals geschonken wordt de sterrenlach
Uit moeder's beide diepe starende oogen,
Het moet geschonken worden aan u weg,
En u aanraken met een fijnen zucht
Alsof de wind opwoei, hij schenkt zich weg,
Hij tilt de slippers van zijn ver gewaad,
En in volschoone naaktheid geeft hij zich,
Zichzelve schenkt hij en blijft onbesmet
De hooge wind, zijn lichaam is de ziel,
Zijn lichaam is de geest van het heelal,
Zijn lichaam is de drager van de stof,
Hij neemt de stof op met een wijd gebaar
En brengt haar, weg te schenken over allen,
Niets houdt hij voor zich terug, de sterke wind
Want hij wil niets zijn, dan het algemeene,
Het ieder, dat zich meedeelt aan elkeen; —
Mijn vriend, wees als de wind en neem u op
En schenk u levend weg aan het heelal.

X.

Liever dan mensch te zijn, werd ik een wolk,
Te drijven tusschen woeste vlammenzeën;
Zij groeien aan het ochtendfirmament.

Liever dan wolk te zijn, werd ik een boom,
Hij staat hoog op in het heet licht te kijken,
Iedere gedachte is een blad.

Liever dan boom te zijn, werd ik een zee,
De zee wordt door oud gouden licht begoten,
Duizende gestalten neemt zij aan.

Liever dan zee te zijn, werd ik een God,
God maakt zonnen, manen en de sterren,
Met zijn hand raakt hij den einder aan.

Liever dan God te zijn, werd ik een mensch,
Ik zou de menschheid maken tot een God
Van alle goden, zonnen en planeten.

XI.

De groote zanger Wind, hij is de stem
Die opstijgt uit de zalen van het Al,
Hij zegt de dingen uit, hij brengt ze weg
En geeft ze aan elkander ten geschenke,
Hij opent het in zich geslotene,
En het geopende vouwt hij ineen,
Hij brengt den hemel neder naar den afgrond
En sleept de grijze zeeën naar het licht,
Hij draagt de vogels naar het Oosterland
En blaast hun kleine hoofden in, zijn wil,
De wind is alles, is de groote klank
Van alle zeeën en de ommelanden,
Van alle werelden is hij de stem,
Hij is de fluisterzee der groote ruimte
En alle dingen varen op zijn rug,
En niets behoudt hij, alles schenkt hij uit,
Het Oosten naar het Westen brengt hij over,
Het Noorden naar het Zuiden, en een dans
Van alle dingen in het wentlend ruim
Geschiedt, waar hij zich zingende verheft,
Een vedelaar is hij, die langs de stammen
Strijkt, fluitist, die uit het zwarte riet
De grijze pluim blaast in de blauwe luchten,
Roeper van klank is hij, de sterke wind,
Opwekker van een tintelend zangspel,
Gestegen uit gestalten van de aarde,

Hij is een droomer die in daden dwaalt,
Een dader die diep in de dingen droomt,
Een dader en een droomer is de wind,
Hij schrijft zich op en wischt zich zelve uit,
Hij maakt zich open en hij dekt zich weg,
Hij zegt zich vluchtig en hij achterhaalt zich,
Hij steekt zich lichtend aan en blaast zich uit,
Maakt zich tot geur, verandert zich in klank,
En giet zijn klanken tot een fijne streep.
Het landschap zet hij aan den hemel uit,
En van het manezilver smeedt hij kleed,
Gespreid op paarse zeeën in den nacht.
Hij is de groote Drijver van het Al,
De donkre Al-klank, het fluweel geheim
Der donzen stilte en de scherpe kreet
Wanneer hij, een orkaan, doorheen het traag
Geworden Al, de revolutie schreeuwt;
Stilstand en vaart is hij, de eeuwige,
Groote fantast, die maakt het zijnde tot
Een fantasie en fantasieën tot
Het zijnde. Bouwheer van alles is de wind,
Hij is de poezie van het heelal,
En met zijn adem beeldend de natuur
Verandert hij haar beelden eeuwiglijk.

XII.

Van alle dingen is de wind de stem,
Hij is hun ziel, hij rust in hen, hij stijgt
Wanneer zij zich uitspreken, willig op,
En roept alle de stoffen ten verzaam,
Om uit te wisselen hun leefgeheim,
Dat hij vermengt tot een zeer wijd gerucht,
Omcirkelend de hoogten en de diepten;
Het zeer verwijderde en het dichtbij
Gelegene, brengt hij, de menger van
Dengeur, denklank, delijn, tothunverwondering
Te zaam. Daar staan zij dan, het sprakelooze riet,
De bergen en de heuvels en afgronden
En voelen zich besproken door de stem
Der zee, die wind heeft in zich opgenomen
En uitgeworpen tot een stuivend vocht
Van zilte zaden over de afgronden,
De zeeën en de luchten kussen zich;
De wind, hij is de groote makelaar
Van alle huwelijken in de ruimte,
In 't gouden voorjaar staat hij op en vliegt
De wereld rond en buigt zich tot den struik,
En zegt een woord, de aarde opent zich,
Dan trekt hij verder, hooge wandelaar,
Zijn adem is een teelt om al wat wacht,
Hij raakt de takken in de boomen aan
Zij sidderen heftig en inwendig splijt

De schil waaruit het nieuwe leven stort,
Hij loopt de bergen af en een rumoer
Ontstaat in hen, zij barsten uit tot sap,
Het eeuwig star opstaande gaat dan stroomen,
Het eeuwig stroomende wordt weder star.
Dat doet de wind, hij zegt iets aan het dier
En plotseling ontwaakt het en het *wéét*,
En gaat zich zelf uitstortend, zich bestendigen,
Opdat het stervende en eeuwig zij,
Niets doen de dieren, dan de eeuwigheid
Van hunne weergeboorte binnengaan,
En stervende, uw adem uit te zeggen
O wind, die aan hun arme harten klopt,
Gij dooder van het Al, gij levenwekker,
Beschadiger, die uit uw sterke keel
Bazuïnt den dood opdat het leven kome,
U wachten de ravijnen en afgronden,
U wacht het blad, U wacht de naakte zee,
U wacht de duisternis, U wacht het licht,
U wacht het vlakke en het halfgebogene,
U wacht het schip des hemels en de man
Die in de gele maan nadenkend zit,
U wacht de zon, u wachten alle sterren,
Gij die Gemeenschap zijt, u wacht het Al,
Want kwaamt gij niet, gij twister met afgronden
Uitbrenger van het wit kristallen licht,
De wereld zonk in een, en in zich terug,
Een Chaos werd het Al zooals het was
Toen gij nog niet geboren waart O wind,
Gij drager van het leven in gemeenschap.

XIII.

De groote Communist van het heelal,
Zijt gij o wind, die met uw hoogen klank,
In onze arme hoofden hebt geblazen,
En ziet, wij staan doorwaaid van zaligheid,
Gij zijt tot onze hoofden ingegaan,
Uwe scherpe kreet, uw machtig geel geluid,
Uw steigerende schuimend sterke stoot,
De volle rythmen van uw wijd orkest,
En ziet, het zingen werd in ons geboren,
De wind, de scheppende, de zwevende,
De maker van het Al, de alchimist,
Die alle ding draagt tot elkander over,
Hij danst in onze, ziel en maakt ons licht,
Nu zien wij wat we zijn, we zijn een stip,
Een kruidje, een fijn grasje, een gezoem,
Wij zijn een vlokje schuim, een wolk, een boom,
Een ringeling, een spoedig zaadje, een
Zich snel onzichtbaar makend stukje klank,
Een bevinkje, een sprietje, een klein blad,
Een zon, een ster, een zee, een diep ravijn,
Wij zijn de dansertjes door het heelal,
Gij zijt de groote Danser die danst voor,
Wij zijn uw kinderen, Onrustige,
Het communisme hebt gij ons verteld,
Gij hebt ons doffe hoofd geopend en
Een klank geblazen in ons oude hart,

Wij zien elkander aan, en O gij zwevende,
Wij zijn elkaars gelijken duizendmaal,
En duizendmaal verschillend, en in ons,
In allen onzer, is uw stem, o wind
Zooals in ieder ding van het heelal.

XIV.

D'onrustige, de geest van het heelal,
De wind, zegt tot den kleinen mensch, zijn kind,
Neem mij en speel, hier zijn de duizend monden
Van de wijd uitgestrekte donkre zee,
Maak er uw symfonieën van, hier zijn
De fijne sterren zwaaiend naar het Westen
En ook de kleine ster op Betlehem,
Maak er uw godsdienst van. Hier is de stilte,
Verheerlijk deze tot een stem van God,
Hier is het grijze ruim en de planeten
Stijg op en zoek een woning voor uw voet,
Hier is de zon, de levensstroom, het licht,
Vang hem in droppen op voor uwe glazen,
Die gij den avond heenzet aan een gracht,
Hier is de aarde, doop uw hand in haar
En eet haar op en word aan haar gelijk,
Hier is de lucht, de grijze lucht, mijn lijf,
Roer door mijn ingewanden als de vogels,
En schud mij gansch dooreen en plaats in mij
Uw bevende contoeren aan den einder,
Hier zijn de dieren, hoor mijn geest in hen
En zie de vogels dansen in den paartijd,
En bouwen saam een luchtig paradijs,
Dat zij ophangen in den tuin der boomen,
Hier zijn d' opalen tinten van het voorjaar,
En d'oude kleuren van den maand September,

Hier is het dienend blauw, het peinzend bruin,
Het zelfgenoegzaam hevig violet,
Het denkend zwart, het weggezonden paars,
En alle overgangen, maak er muziek
En ruischend fijne schilderijen van,
Neem alles wat gij ziet, het is van u,
Ik, die d' ontstuiving ben van al wat leeft,
Ik schenk het u, wilt gij het lijf der zee
Werp u in d' Oceaan en dans met haar,
Wilt gij de sterren eten van de luchten,
Zoo kijk omhoog, ik zend ze tot u neer,
Wilt gij u wiegen op den rand der aarde
En zien midzomernacht in het gelaat,
Één woord, en in den nacht zend ik mijn droom,
Daar is niets in den hemel of op aarde
In diepten, hoogten, zichtbaar of geheim,
Of uwer is het, want mijn stem in U
Zal uwe lippen leeren uit te spreken
Hun nadering, hun rythme, en hun val,
Niets doen de dingen dan uw stem verwachten,
Want ieder der atomen is een vraag.

XV.

Hij die de geest is der natuur, de Wind,
De wil die uit haar stijgt, hij zegt tot u,
Hier zijn de boomen, maak ze tot een schip,
En vaar uzelve en mijzelve weg;
Ik ben der Ruimte adem, roep mij aan,
Ik zal u dragen op mijn sprookjesmantel
In één moment door de oneindigheid,
Hier zijn de velden, neem van geel en blauw
En paars en rose, rood en violet
De zetsels aan van kostelijke tulpen
En zie ze staan als glazen op een blad
Waarin de zon zijn gelen wijnstraal giet,
Neem wat ge ziet, het is geheel van u,
De avond en de nacht en ook den morgen
De stemmingen van licht en duisternis,
Werp ze dooreen, maak van hun zijn, een beeld
Of duizend beelden, doe zooals ik doe,
Ik breek mij af, ik bouw mij weder op,
Ik schud mijzelf dooreen, ik jaag mij op,
Ik wek een stem die sluimerde in diepten,
Ik roep een stem die in de hoogte toeft,
En alles vat ik samen in mijn mond,
En blaas de wereld weg op mijn geluid,
Gij zijt mijn stem, ik lig in u gezonken
Ik wacht de teekenen van uw bevel
Ik wil uw dienaar zijn, ik ben gereed

De minsten uwer wenschen te volbrengen,
Ik zal uw vriend zijn die te zwijgen weet,
Ik zal uw vriend zijn die welsprekend wordt,
Mijn lichaam is een tempel waarin gij
Kunt rondgaan zingend als een priester,
En tusschen ons is de gemeenschap, God.

XVI.

Wanneer uw stem in mij rondgaat, verheft
Mijn bloed zich stralende, zooals de zee,
Wanneer zij in haar hart wordt aangeraakt,
Dan moet zij zingen luide in den nacht
Of in den morgen, maar den nacht het meest,
Wijl ginds de atmosfeer zeer stil is, en
Geen luiding waart, want alles slaapt, en is
Ind' oorsprong, zijngemeenschap, teruggezonken; —
Wanneer gij dan, in dit gelukkig uur,
O Poezie, u uit mijn ziel opheft —
Mijn ziel ligt neder als een donkre zee,
En haar met uwe rimpeling aanraakt,
Met rimpelingen van uw rythmisch kleed,
En u verheft ver boven mij, zooals
De wind zich heft, op golven in den nacht,
Dat zij uitschreeuwen, naar het eeuwig licht
Der wentelende sterren in de ruimte; —
Dan schreeuwt mijn ziel en is verheugd,
En ik stroom machtig uit, het nietig woord
Dat in mij was, wordt golvende en slaat,
Verheft zich en verbindt zich met het Al
Der golven, waaruit ik ben saamgesteld,
Mijn ziel slaat in mij op en wil omhoog
De stem na die haar diepten heeft geraakt,
Dees wind, dees hooge geest, de Poezie
Van het heelal ijlt gij dan na, mijn ziel,

Gij springt hoog in mij op, maar gij zijt niets,
Dan een nà-zingende, de kleine stem
Van een geraakte door den grooten klank
Des hoogen winds, die oproert door het Al.

XVII.

De stem des menschen is het groote wonder,
Waarin hij uitzegt hemelen en aarde,
De stem des menschen is de stem van het
Voorbijgegane, zijnde en het komende,
De stem des menschen is de stem van God,
De stem des menschen is de klank van licht
Door het heelal, de stem des menschen is
De Poezie, zij is de stem van al
Wat leefde, heeft geleefd en leven zal,
De stem des menschen, niemand weet van waar
Zij kwam

Het was een oud geworden dag,
De zon had loom gemaakt de groote aarde,
En zij lag rustende in het namiddaglicht,
Soms trilde zij, doorleefde in den droom
De weder-nederstorting van het zaad,
D'oranje en goudpaarse wemeling,
Die in haar schoot drong van de sterke zon.
Maar nu lag zij vermoeid, het paarse kleed
Van haren minnaar, gloeide even na
Tot hare oogen en vergleed in zee,
Afwaarts de helling van haar donker lijf,
En liet haar de verlatene stil achter,
Onkenbaar in de armen van den nacht;
En er was niets dan kleurloosheid en stilte.
Maar eensklaps van de diepte hief zich uit

Een menschenstem, verwachting was in haar,
Haar klank steeg op en blies de sterren aan,
En opende de kleuren van den nacht;
De aard' ontwaakte uit haar diepen slaap,
En zag omhoog en zij werd denkende,
Want op haar hooge helling stond een mensch
Die had gevangen in zijn hart, de zucht,
De adem van het Al, zooals men vangt
Den vogel in de lussen van een net,
En hij werd luidende en liet zich gaan
En alle de atomen vingen klank
En alle de ravijnen en het dal,
De velden en de bergen en rivieren,
En ook de boomen werden zingende,
Onder de golving van dit mild geluid;
Het was d'oneindigheid die uit hem zong,
Het antwoord van de hemelen aan aarde,
De adem der gemeenschap, Poezie,
De ziel die op, uit alle dingen stijgt
En zich vereenigt tot een ver gerucht,
En alle kleuren met een staf aanraakt
En ze maakt klinkende, de goochelaar
Die op zijn rythmen door de ruimte danst
Gekleed in kersenrood' en paarse zij,
En maakt de hoogten en de laagten vreugdig
Bij 't tuimlend wiegen van zijn weidsch gebaar,
Het was de Poezie die opsteeg in den nacht
Toen, uit de stem van dezen kleinen mensch,

En Aarde meenam naar het fonklend licht. —
Maar niemand wist en niemand weet van waar
Zij kwam, de sidderende milde stem
De stijger uit de dingen van het Al,
De danser door het eeuwig wiegend ruim,
De uit den kleinen mensch gestegene,
Die opvoer van de diepte naar het licht.

XVIII.

Mij roept de stem; Wanneer haar adem gaat
Binnen de kleine kamers van mijn hart,
Binnen de ruisching van mijn levend lijf,
Dan sterf ik af, dan hef ik mij uit mij,
Dan word ik de gestalte van een klank,
Dan word ik dwaler in een vreemd gerucht,
Die tot zichzelf nadert, zich heenbuigt
Nadenkende tot iets, en zich verliest.

Mij drijft de stem, ik hoor haar tot mij aan
Opstijgen uit de diepten van de aarde,
Gebogene, komt zij tot mij, ontsluit
Alle de deuren van mijn peinzend lijf,
Ik voel haar zijden adem binnenstroomen,
Ik word doorsidderd van een wreed geluk,
Ik hef mij uit mij op, ik ben van haar.

Mij roept de stem, zij heeft mij aangeraakt,
En ik ben niets meer en ik ga uit mij,
Mij te vereenigen met het heelal,
Levende sterf ik af, ik word een woord,
Een wisselend licht, een scherpe zoom,
Een peinzer in de grijs mystieke boomen,
Een vogel die opvliegt, een snelle klank,
Een stille bloem, het gindsche kind dat stapt.

Mij riep de stem, zij riep mij in den nacht,
Onrustig lag ik aan mijn legerstede,
Ik werd een ander mensch, want zij hief mij
Naar ongeziene paden dezer aarde,
Waar menschen stonden in een wijd verzaam
„Of het niet tijd werd voor het communisme”
Machtig was hun gestalte en geluid,
Het eeuwige heelal liep vol van hen.

Mij riep de stem, zij greep mijn denken vast
Zij was gestegen uit het sidderend hart
Der leeddoorploegde nu ontwaakte menschheid
En al wat groeiend leefde zong in haar,
Zij werd een werveling, zooals de stem
Des winds, wanneer hij uit het Oosterland
Opstaat, en stormend uitgilt revolutie.

Mij riep de stem, zij greep mij aan, ik kom.

XIX.

De muzikant die het heelal ontstijgt,
De fluisteraar, de ziel, de melodist,
De waaiende, wiens eeuwig lijf bevracht
Is, met de geuren en de klanken en
De kleuren en de dampen van den aether,
De steigeraar, die levensrythmen blaast,
En alle werelden jaagt voor zich uit,
De geest van al wat adem heeft, de wind
Die de muziek maakt bij het eeuwig gaan
Der dansende atomen in de ruimte,
De communist, aangrijper van het Al,
De Brenger van de hoogte naar de diepte,
Die ze vaneenscheidt en samenvoegt,
En laat in ieder achter het geluid
Van toen zij klonken in gemeenschap samen,
De ziel van al wat is, die openblaast
Het dichtgeschovene en van muziek
En kleur en dans en lijn en zang, maakt vol
Het eertijds uitgewoonde en verkilde,
De sprookjesman die op een mantel ligt
Te kijken uit de hoogte in de diepte,
Die zich van uit de diepte heft opwaarts
Te fluisteren naar dingen het geheim
Hunner geboorte uit het Communisme,
Hij heeft zich neergebogen tot den mensch,
Den kleinen mensch, die uit het stof gemaakt

Is van den haat, en toorn en hoovaardij,
Tot kleine menschen vol van misverstand,
Heeft hij zich heengebogen, hooge wind,
En in hun hersens aangeblazen vonk
Tot een verheldering en in hun oogen
Glans geroepen, dat zij zien het Al
Nu met de oogen aan, van communisten,
Nu met de zinnen aan, van communisten,
En met de vreugden aan, van communisten,
En met de eenheid aller wezens in
Hun hemelen en aard omvattend hart;
De groote muzikant, de communist,
De stem van het heelal, zonk in het hart,
Het kloppend bevend kleine menschenhart,
En in de weefsels van dien kleinen mensch
Bracht hij de trilling van de vreugde, die
Maakt gezond de organen van het lijf,
En op de lippen van dien kleinen mensch,
Lag hij de klank van zijn voornaam bevel;
Gij zult vernietigen, dit wat afhoudt
Den mensch te zijn in eenheid met natuur,
Gij zult vernietigen in uwen mensch,
Den ouden panter die op roof uit gaat,
Gij zult vernietigen in uwen mensch
Den jakhals die op menschenlijken aast,
Gij zult vernietigen in uwen mensch
De schuifelende padde, winst, zijn slang,
Gij zult het oor van dien opgaanden mensch

Inblazen het geheim der algemeenschap
Der arbeidskracht die communisme is,
Gij zult hem maken tot een Communist,
Die met zijn broeder staat in overleg,
Zijn gelen, blanken, koperrooden, en
Zijn donkren broeder uit het zwart Libye,
Opdat geheel de aarde worde veld
En vlak en zee en berg en zwart ravijn
En geul en strand en heuvel van den Arbeid,
Van arbeid, die een feest zij voor den mensch,
De menschheid, niet meer ligt zij, de vervuilde,
De geknechte, de verkochte, aan
Een loon, waarvoor zij bukkend staamlen mag,
Het loon is van de aarde weggeworpen —
De menschheid werd, zooals nu is de wind,
De muzikant, die het heelal ontstijgt,
De fluisteraar, de ziel, de melodist,
De waaiende, wiens eeuwig lijf bevracht
Is met de geuren en de klanken en
De kleuren en de dampen van den aether,
De steigeraar die levensrythmen blaast
En van muziek en dans en lijn, maakt vol
De hoogte en de diepte der afgronden.

XX.

Kome gij, die door de ruimte zweeft
U tot de hemelen en aard' begeeft,
In alle ding dat ergens leeft op aard,
Blinkt *en* verborgen *en* geopenbaard.

Gij onvatbare, die alles vult,
U in mantel van den schemer hult,
Wij vatten van uw kleed de slippen aan,
Wij grijpen u, maar gij zijt heengegaan.

Wij zien u overal, bij droom en licht,
Gij hebt uzelf in ons opgericht,
Gij werd de ongenaakbare in mij,
Gij werd de ongenaakbare dichtbij.

Wij zijn uit u gekomen en gij zijt,
De groote som onzer aanwezigheid,
Gij zijt wat is, wat was, wat worden zal,
Gij zijt de klank, het woord en het getal.

Gij zijt de rook, de neerslag en het vuur,
Gij zijt het tijdelooze van hun duur,
Gij zijt de eeuwigheid van het vergaan,
Gij zijt de eeuwigheid van het bestaan.

Gij zijt de onaanrandbare, ontstijgt
Aan de atomen als de avond neigt,
Dan wordt gemeld een fijne ritseling,
Een wapenkreet, een klankschermutseling.

Dit vreemd geluid maakt gij, men noemde God,
Het ritselen der lucht, het stijgen tot
Alle de hemelen en dan omlaag
Dalend in menschen op der aarde haag.

Het kon een god zijn, die zich dus bewoog,
En hand in hand, en met u oog in oog,
En als van mond tot mond sprak, gij ontving
Het ingewijd zijn tot elk levensding.

Het was het leven zelve, dat toen sprak,
Het was geen God, die uit de dingen brak,
Het was des levens eeuwige geluid
Gemeenschap, die zich zegde aan u uit.

Het was de stem van de gemeenschap, die
Haar wezen uitzong in een melodie,
Zij zingt altijd wanneer gijzelve zwijgt
En u aandachtiglijk te luisteren neigt.

Zij is de klank die allen is gemeen,
Haar lichtend wezen siddert voor elkeen,
Zij is de vreugde, die gij hebt gehoord,
Toen van uw lippen viel het broederwoord.

Kome dan gij die in ruimten zweeft,
Onzichtbare die het heelal doorbeeft,
Maak d'oude menschheid blijde op de aard'
Omdat uw wezen werd geopenbaard.

XXI.

Hoogste leven is de liefde leven,
Liefde is het willig zich begeven,
Naar gemeenschap, om te zijn een deel
Van het eeuwig zingend algeheel.

Liefde is u weten aangedreven,
En u voelen door het ruim geheven
Als een vogel, hij duikt op en neer,
Aan de luchten hangt hij in zijn veer.

Liefde is het onophoudlijk reiken
Naar het onbereikbare en wijken,
Met dit wijkende, tot gij zijt,
In de sferen der oneindigheid.

Liefde is de onrust van het rusten,
Het bewuste van het onbewuste,
In de liefde die zich zelf herkent,
Ruischen aarde, zee en firmament.

XXII.

Ik ben de vreugde, Ik ben vreugdebrenner,
De menschheid zong steeds, wat ik haar voorzong,
Ik ben van alle kleuren, kleurenmenger,
Ik ben van alle wijsheid de oorsprong.

Men wist mij niet, men dacht, oneindig verre,
En niet te naderen was mijn bestaan,
Ik was gewis een god, die boven sterren
Woont, waarop zijn milde voeten gaan.

En echter woon ik diep binnen u zelven,
Alleen gij zaagt uzelf en mij niet,
Kondet gij luisteren en naarstig delven
In uwe ziel, gij hoordet gaan mijn lied.

Ik leef in ieder uwer en mijn zangen
Hebben den fijnsten muzikant bekoord,
Wat hij weergeven mocht, had hij ontvangen,
Wat hij gezongen heeft, heeft hij gehoord.

Ik ben alom, omhoog, omlaag, beneden,
In 't vliedende en 't komende nabij,
Alleen ik ben niet, in het gore heden
Dat menschen noemen hunne maatschappij.

In 't hooge leemen huis, gebouwd door leeken
Dat ziet op donkre binnenplaatsen uit,
De tijd heeft het geknauwd en op afbreken
Staat het gevaarte goor van bint en ruit.

De vloeren zijn vergaan, de plinten splijten,
De zwaarbelaste gevel is topzwaar
In 't huis, waarvan de kamers doen als mijten,
Loopen de nauwe gangen in elkaar.

En 't stinkt oneindig, stank is uitgeslagen,
En rookt met nieuwe vlagen naar omhoog,
Er wordt gestaag iets rottends aangedragen,
Het schijnt of op den bodem iets bewoog.

Het zijn de werkers, die daarbinnen huizen,
Ze kruipen in hun woningen naar bed,
Het zijn de vlijtigen, de arbeidsluizen,
Die zijn daar als de mijten neergezet.

Ginds maken zij hun kinderen en leven
Gelijk het valt, rumoerend of doodstil,
Zij denken, denken niet, wat zou het geven
Of in dit luizig lijf iets denken wil.

En toch in die verworpenen, verschijnen
Zal mijn geluid op lichte wapenklank,
Ik zal ze heffen op, die ginds verkwijnen,
In hun vergoorde atmosfeer van stank.

Ik zal die kerels maken d'oogen open,
Zij zullen overleggen met elkaar
De goede wijz' om dit karkas te sloopen
Opdat het eindelijk valle in elkaar.

Ik ben de vreugd, ik ben de vreugdebrenger,
Demenschheidzongsteeds wat ik haar voorzong,
Ik ben van alle kleuren, kleurenmenger,
Ik ben van alle wijsheid de oorsprong.

Ik ben het Communisme, ben het wapen,
Waarmee de mensch zichzelf overwint,
Ik zal den kleinste uwer uit het stof oprapen
En maken tot een zingend menschenkind.

XXIII.

Wij ontzachlijken, den nacht ontstegen
Zien naar u uit, komende dag van roem,
De Zon zal fluiten langs der aarde wegen,
De wateren zullen hooren zijn gezoem.

De aarde wordt in het stofgoud gehangen,
Het schittert al wat voorheen lag gedooft,
Wij de gesluierden door nacht omhangen,
Blinkende staat de daggod op ons hoofd.

Aan onze harten wordt ontlokt het stralen,
Wat wij bewaarden, schiet de oogen uit,
En onze monden brengen de verhalen
Van wat diep in ons leefde aan geluid.

Dit is de dag, het eeuwenoude wachten,
Is opgegaan tot een oneindig licht,
De offers talloos, die wij zwijgend brachten,
Wij dienenden, zijn niet vergeefs verricht.

Niets van wat in ons leefde, is verdwenen,
Een huis in duisternisse lag te loor,
Maar bij den nieuwen dageraad verschenen,
Staat het te blinken in portaal en voor.

Niets van wat wij aan droomen mochten droomen,
In onze kameren, door nacht omvat,
Niets van de groeisels, aarzelend gekomen
Aan onze ziel, zooals aan tak een blad.

Niets van de uren, zwijgende beleden
In het vermoeden, dat ooit zingen kon
Dit nachtgelijke diep vernederd heden,
Wanneer de stem haar lijzaamheid verwon.

Niet een der vloeken, door ons teruggebeten,
Of de verwensching in ons opgestaan,
Of de verwachting duizendmaal versmeten,
Geen rimpel van ons lijden is vergaan.

Wij hebben ze bewaard, het felle haten,
En d'ingezogen kreet der needrigheid,
Nu schallen wij ze uit, op alle straten
Van deze wereld, in oproerigheid.

In onze oogen staat het oproerteeken
Wij zien in het gelaat der slavernij,
In onze handen beeft het spel van breken
Wij rekenen met u af, o maatschappij.

Wij ontzachlijken, den nacht ontstegen
Schrijden een wereld binnen die nog ligt
In duisternis en broeing allerwege —
Maar aan den einder aarzelt reeds het licht.

XXIV.

Die in het rijk der schoonheid zullen komen,
Het zijn de kinderen, het zijn de vromen,
Zij waren koningen, zij werden knecht;
Zij hebben grooten afstand afgelegd.

Zij leefden, ingedeeld tot vele groepen;
Zij werden door een vreemde stem geroepen;
Zij waren in de maatschappij verspreid,
En voor elkander zonder teederheid.

Zij gingen van den avond tot den morgen,
Voor ieder zichtbaar en voor zich verborgen,
Zij liepen in eenzelfde arbeidskleed,
Niet een wist van den ander wat hij deed.

Zij hadden ieder, arbeid te berechten;
Zij waren van de zee en aarde knechten;
Zij doken in de diepte van de mijn,
Waar zonnefonkels steen geworden zijn.

Zij woonden langs de heuvelen en dalen;
Zij waren velerlei van kleur en tale,
En ieder hunner had een vaderland,
Dat leefde in zijn hart gelijk een brand.

En ieder hunner had zijn God te eeren,
En priesters en een Kerke en de Leere,
En ook op aarde nog een arbeidsheer,
Die keek vanuit zijn woning op hem neer.

Zoo werkten zij en leefden zij en stierven;
Er waren ook wel dagen, dat zij dierven,
En stonden bleek aan wal of brug of poort.
Dan was er werkeloosheid in het oord.

Zij woonden in versmalde stratenbochten,
Klein van behuizing in de kamerkrochten;
De hitte sloeg en kakelend geluid,
Gelijk een ovenvlam hun woning uit.

Zij wisten niets en hun gedachten doofden,
Er lag een mist in hun verstilde hoofden;
Hun woord dreef weg op een vergoorden klank,
En in hun oogen was de zucht naar drank.

Zij ranselden van spijt om hun ellende,
De vrouw af, die hun kokend lijf bekende,
En deze sloeg dan weer en voor elkaar
Werd haat en liefde tot een kiffgebaar.

Zoo leefden zij het leven tot zij zwegen,
En zij zaten wel bij avond aan de stegen,
Verdroomd en dof en keken moeizaam heen,
Naar licht, dat aan de westerkim verdween.

Zóó dachten zij, wellicht, is ook verdwenen,
Uit mij het lichtende, eenmaal verschenen,
Toen ik nog jong was en stond in het goud;
Nu ben ik avondstil en leeg en oud.

Zij wisten niet, die ginds aan drempels zaten,
Bij de deurposten hunner kleine straten,
Dat ergens op de werelden, begon
Het licht te beven van een nieuwe zon.

O, ampel nog en in den aanvang schuchter,
Het leek in verten wel een gele luchter,
De horizonnen waren niet ontwaakt;
Zij werden slechts door iets zeer teers geraakt.

Maar toch in verte, in het ongewisse,
Het Oostersche, daar meende men te gissen
Naar een paleis van marmer in het rond,
En aan de poort een hooge Moejik stond.

Hij riep, hij riep, hij riep, er klonken stemmen,
Zij stegen op, de lucht kon ze niet temmen;
Klankgolven liepen overwinnend aan;
De aarde werd door een nieuw lied begaan.

Kom in het huis der schoonheid, oude werker,
Verlaat de maatschappij, verlaat den kerker;
De lange lijdensweg ligt afgelegd,
U wordt een nieuwe wereld toegezegd.

Niet meer zult gij verdoofden, ongeweten,
En in U, duizend krachten, ongemeten,
Zooals een arbeidsdier tentoongesteld,
Den meester dienen op een koop van geld.

Gij zult den meester van zijn buidel rukken,
Gij zult den meester voor uw wil doen bukken,
Gij zult geheel de menschheid maken vrij;
Die kracht, die macht, die heerlijkheid zijt gij.

Uit uwe handen werkers, mocht ontvangen,
Zooals uit dichters komen de gezangen,
De menschheid al haar glorie en haar heil,
En nochtans waart voor dageloon gij veil.

Omdat aan U de schoonheid is ontnomen,
Zult' gij het rijk der schoonheid binnenkomen;
Omdat aan U het duistere werd verricht,
Zijt *gij* het komend heil, zijt *gij* het licht.

XXV.

Op het Njewka Prospekt, bij Dimitri
Zitten kunstenaars bijeen, zij spreken
Over schoonheid.

In de lucht is stilte,
Er is dreiging van de revolutie,
De gelaten der voorbijgangers,
Zijn gesneden als uit vochtig lood.
En de oogen staren angstig, vele
Gaan met kinderen aan handen, haastig,
En hun kleine woorden ritselen.
Vensters hoort men dichtslaan en een deur
Zeer behoedzaam wordt geopend, en
Een vrouw, te schijnen staat zij aan het huis,
Ziet voorzichtig in de loode dreiging;
Heden zullen de arbeiders samen-
Komen en getuigen met hun leven,
Voor het wereldwijde Socialisme,
Dat de menschheid communistisch maakt,
Beven zullen de bezitters nu
De oude maatschappij schudt als een wrak
En zij zelven heengeslingerd over zeeën
Worden weggeworpen in den mist
Angstaanjagend zal het loeien opgaan,
Uit de kelen der getroffen en,
Nu de werker als een zee, oproert
Weg te spoelen, die bezitten

De gestolen waarde van zijn arbeid,
Ziet de werker is bewust geworden,
Ziet de werker is geheel ontwaakt,
Ziet hij heft den scherpgesneden kop,
Ziet hij heft de scherpgesneden handen,
Ziet hij heft de hersenen en spieren
Van het onbekwame slavenlijf,
Ziet het oude moede slavig beest
In zijn schapenvacht, bedronkene
Wiegende in waggelende gang,
D'oude moejik is een mensch geworden,
D'oude moejik is een hoog, een groot,
Een edel mensch, een Communist geworden,
Beeft gij bergen, hoogere dan gij,
Op de oude aarde is verschenen,
Een wiens handen reiken naar het licht.

.....
.....
Op het Njewka Prospekt — bij Dimitri
Zitten kunstenaars bijeen; Zij spreken.

XXVI.

Het geduchte hooge wezen mensch,
In wien alle krachten der natuur
Zich saamvoegden tot een schoonen opgang
Uit de donkre aarde naar het licht,
In wiens handen spant de wereldwijdte,
In wiens denken daalt de werelddiepte,
In wiens hersens wiegt haar ommegang,
In wiens oogen haar oneindigheid,
In wiens hartekamer klopt haar slag;
Het uit haar gegroeide hooge wezen,
Is geworden een belachelijke,
Die, van wit katoen maakt kleine stukjes
Voor zijn loonheer, en bezoekt de kerken
Voor zijn priester, en bewoont de krotten
Voor zijn landheer, en berijdt de paarden
Voor zijn krijsheer, om te gaan ten oorlog; —
Het belachelijke wezen mensch,
Rijdt op paarden, met z'n hoofd in kolbak,
En een mantel van zijn schouders, afwaarts
Neder, langs de dijen van zijn paard,
Op de straten in den tijd van oproer,
En dan hupt hij, de belachelijke,
Als een kangaroo, hoog heen en weder,
En hij slaat de nekken zijner broeders
Die opkwamen voor het Communisme,
Slaat hun, dat het dieprood kostbaar bloed

Spuut uit nekken, schedel, oor en schouder
Langs de pooten van zijn huppend paard,
En dit alles doet hij om den nek te stijven
Van zijn loonheer, die hem voert ten oorlog,
Voor zijn landheer, die hem schenkt de krotten,
Voor zijn priester, die hem wijst de kerken,
Kent gij tusschen alle dieren, éénen,
Zoo belachelijk, als dezen mensch.

XXVII.

Er is niets anders dan het Communisme,
Wat is de zee alleen, wat is de ster,
Wat is de schemering, wat is het licht,
Het stofgoudlicht, het alomvattende,
Wat zijn de bergen en het hooge woud,
Wat is de vogel aan de grijze wolk,
Wat is de lente, winter, herfst en zomer,
Wat is de aarde, de vruchtdragende,
Wat zijt gij alle zwervers in het ruim
Wanneer de mensch niet komt, die u begrijpt,
De komende, die uw bestaan uitzegt,
De komende, die u uw doel aanwijst,
De komende, die u tezamen vat,
De komende, uw schepper en uw zoon,
Uw nieuwe God, uw mensch, uw Communist.

XXVIII.

Het is een smartlijk leed, dat door den mensch
Gedragen wordt op aarde, naar het licht,
Omdat hij zwerven moet, zooals de zon,
De zee, de wolken, en de dieren alle,
En ieder der atomen, zwervende
Naar de voleindiging der overgaav',
Want Al geschiedt in smart, de sterren staan
In pijnen fonklend op het schuivend al,
De hooge boom luid gillend komt omhoog,
En heft zich naar het onbereikbaar licht,
In pijn de grassen en rivieren schuiven,
In pijn de vogel, een gekruisigde
Hangt hij aan vleugels in den hoogen nacht,
En schreeuwt verwachtingnaarden bleeken morgen;
Naar de voleindiging der overgave
Schreeuwen zij alle, en zij zijn bereid,
Doellooze zwervers in het doelloos al,
Na de voleindiging, weer op te gaan
En worden nieuwe zwervers naar het einde;
Want nimmer, in het jagende heelal,
Houdt op het smartlijk dansen der atomen
Op voeten van een cirkelend gerucht.
Alleen de mensch, de uit het bloed
Der aarde, en des lichts, geborene,
Vermag de smarten van te moeten gaan
Hij eindelooze zoeker naar het einde,

Te heffen tot een eindeloozen zang
Te maken tot een kostlijk zingend spel
Van schoonheid, dat hij noemt de poezie;
En in dit kostlijk spel, in deze sfeer,
Doopt hij de wereld en zijn hand ontstijgt
Waar zij zich heft uit deze diepten op,
Een zachte glans, die zich deelt, ruischend mee
Aan al wat op en neergaat in de ruimte,
En blijft om de gestalten zwevend hangen.

XXIX.

Die bij ons wilde wonen in den nacht,
Toen wij het dal des levens binnendaalden,
En kommernis en leed ons achterhaalden,
O zang, gij in ons wonende almacht.

Die ons begeleiden wilde deze baan,
De stilte hield haar muren opgetrokken.
Wij waren blinden, met gestrekte stokken
Aanstieten wij een eindelooze laan.

Die ons doorhuiverde met uwen schal,
Eenschreeuw werd door de menschenkeel gegeven,
De luchten spleten ijlings — even, even
Woei open gouden zaal in hemelhal.

Die ons gedragen hebt en ingewijd, —
Was het de stem der moeder, die wij hoorden?
De zoete stem, die bindt met duizend koorden
Ons oude heden aan de zaligheid.

Die ons genezen hebt met geurig kruid
Stom lagen wij en stil, maar blinkende sloeg open
De duisternis, uit onze ziel kwam loopen
Het licht, het in ons wonende geluid.

Toen zijt gij opgestegen uit uw woon,
En gingt de luisterende lucht beschrijden,
De handen blinkende, de voeten blijde,
En alles werd, wat gij aanraakte schoon.

XXX.

Bloemen, sterren, grassen en de zon
Nemen voortaan het bedoelen over
Van de kleine menschen op de aarde.
Want de werelden die in hen zijn
Moeten wachten op het menschenwoord
Dat hun zeggen zal waarom zij werden
Bloemen, sterren, grassen, en de zon.

XXXI.

Wij hebben dorst naar de wateren der schoonheid,
Wij hebben verlangen naar het onuitsprekelijke,
Onze oogen willen de schoonheid bereiken,
Ons hart wil het geluid der schoonheid hooren,
Oneindig in ons gaat open, naar schoonheid
Het wiegend verlangen, het wiegende Al;
Het wiegende Al is in ons het verlangen oneindig
Naar schoonheid, voor alle de menschen op aarde,
Uit hen moge komen het nieuwe geluid van de
[schoonheid,
Het zuivere weggaan der klanken in schoonheid,
Het groeten der klanken elkander in schoonheid,
Het zijn van de menschen op aarde in klanken van
[schoonheid
Het zijn van de menschen op aarde als weggaande
[boomen,
Het zijn van de menschen op aarde als groetende
[sterren,
Het sterven der menschen als 't sterven van slepende
[zonnen,
Het spreken der menschen op aarde als 't spreken van
Herfsten en Zomers en Lenten en Winters te zamen,
De adem der menschen als adem van over de bergen
Het denken der menschen als 't gaan van de bijen
[naar bloemen
Het leven der menschheid op aarde, het reiken naar
[licht.

XXXII.

Zichzelven in de schoonheid gansch uitleven
Zich in gemeenschap tot het Al begeven
Naar ieder en voor allen onderling
Te zijn op aard het denkend schoone ding,
In wien de vogel stijgt met vleugels prachtig,
In wien de zee zichzelve wordt indachtig,
In wien de grassen kruipen naar het licht,
In wien de dag gaat open en weer dicht,
Opdat een paarsen nacht te schijnen sta;
Te zijn een wezen in wiens hoofd omga'
De fluistering van Noord en Zuid en Westen,
De geuren van het stijgend Oosterland,
De ruimten van het wiegend nabije,
Het ondoorgrondelijke avondlicht
En de zee groene geelgetinte morgen;
Het denkend ding te zijn waarin zacht gaat,
De goede zomer naar den winter over,
En oude kleuren worden tot muziek;
Het denkend schoone ding te zijn, waarin
De zee zichzelve afleest van den hemel,
En naar den hemel stijgt, en achterlaat
De spiegeling der opgeblazen dampen,
Waarin het stil geworden land zich doopt;
De opene gevoelige te zijn,
Waarin de ster verschiet, en zich de zon
Ziet komen, vochtig uit de morgenzee,

De schepper van een denkend Al te zijn,
Door alle vormen kleur en klank te gaan,
En ze te vangen in doorzichtig woord
Waarin zij zien zichzelf als in spiegel;
Het Eeuwige te zijn en tegelijk
Het tijdelijke dat zich sterven ziet
Te worden in de toekomst weergeboren Al
Zoo wordt de menschheid, die verschijnen zal,
Wanneer het Communisme is op aarde.

XXXIII.

Wij kunnen niet meer leven zonder U,
O heilig Communisme, nieuwe God,
Ontzachlijke, die in ons hart oproept
De vreugde eener nieuwe werkelijkheid;
Waart gij niet in mij, waartoe zou ik zijn,
En op de aarde dwalen en den dag
Zien donkren naar den moeden avond,
Die het verwacht hem in zich op te nemen
En weer te worden met hem, tot een dag
En dit oneindiglijk en zonder wil.
Waart gij niet tot mijn bevend hart gekomen
En van uw licht, het stralen in mijn hoofd
En van uw kracht, de beeldspraak in mijn handen
Waartoe zou ik bestaan, wat zou mij zijn
De hooge nacht, de worp der gouden sterren
Het witte maanschild, dekkende de zee,
De wolken dansend om de ronde aarde;
Wat zouden boomen zijn, waart gij er niet,
O Communisme, die hun kroon bespraakt,
Waartoe de wijde vogel in zijn vlucht
Gehangen roerloos aan de zwarte luchten,
Waart gij niet in mij, die hem teekent af,
Wat was de zon, wanneer Gij niet mijn stem
Begiftigde te zingen hare glorie,
O Communisme die luidstralend staat
Tusschen de hemelen en tusschen de aarde;

Tusschen de grassen talloos van het veld,
Tusschen de bloemen en de kleine dieren,
Tusschen de sterren en den kleinen mensch.
Waart gij er niet, o zingend Communisme,
Al het geschiedende zou zijn als niets;
Maar gij zoudt *zelve* immers niet meer zijn
O aarde, was er niet het Communisme.

XXIV.

Eens komt de gouden tijd, dat alle verzen,
Die wij zangers van het Communisme zingen,
De beide vroege zangers en ook ik
De latere, voor U Proletariaat, —
Eens komt de tijd, dat hooger lied opgaat
Uit uw verheugden mond dan uit den onzen,
Naarschoonheid van de menschenmaatschappij,
En lachend zult gij tot de beelden zien,
Die wij uitsneden in de stroeve taal,
Van ons geliefde Hollandsch en wellicht,
Zult gij zeer veel, van wat wij poogden tot
Een beeld te heffen, leggen van U weg,
Of balsemen in een waardeeringswoord;
Maar iets van ons, zal altijd om U zijn,
En lichten in uw hart, wanneer gij denkt
Aan de gestorvenen, die voor U leefden,
Het zal de echtheid zijn, de niets ontziende,
Anderen en Zichzelven niet ontziende
Echtheid, in het bevend kloppend woord,
Onzer liefde voor het Communisme.

INHOUD.

	Bldz.
Het is al ochtend en ik lig zeer stil.	9
Tot u wend ik mij, wachtende tuin.	11
Wanneer gij niets verlangt, dan zal zij komen .	14
Beethoven	15
Altijd waren zij, de afgewenden	18
Als gij met uw zingend hart, ziet naar.	20
Doelloos liepen hemelen en aarde	21
Er zullen zijn, misschien, die een gerucht	22
Mijn vriend, al wat gij koopen kunt voor geld	24
Liever dan mensch te zijn, werd ik een wolk .	25
De groote zanger Wind, hij is de stem	26
Van alle dingen is de wind de stem	28
De groote Communist van het heelal	30
D'onrustige, de geest van het heelal	32
Hij die de geest is der natuur, de Wind. . . .	34
Wanneer uw stem in mij rondgaat, verheft . .	36
De stem des menschen is het groote wonder .	38
Mij roept de stem; Wanneer haar adem gaat .	41
De muzikant die het heelal ontstijgt.	43
Kome gij, die door de ruimte zweeft	46
Hoogste leven is de liefde leven.	49
Ik ben de vreugde, Ik ben vreugdebrenger . .	50
Wij ontzachlijken, den nacht ontstegen. . . .	53
Die in het rijk der schoonheid zullen komen. .	56
Op het Njewka Prospekt, bij Dimitri	61
Het geduchte hooge wezen mensch	63
Er is niets anders dan het Communisme	65
Het is een smartlijk leed, dat door den mensch	66
Die bij ons wilde wonen in den nacht. . . .	68
Bloemen, sterren, grassen en de zon	70

	Bldz.
Wij hebben dorst naar de wateren der schoonheid	71
Zichzelven in de schoonheid gansch uitleven. . .	72
Wij kunnen niet meer leven zonder U . . .	74
Eens komt de gouden tijd, dat alle verzen . .	76